

UNIVERZITA KARLOVA EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Klára Škarohlídková, DiS.

Název bakalářské práce: Specifika sociální práce s romskými klienty v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež

Katedra sociální práce ETF UK

Jméno a příjmení oponenta: Mgr. Alžběta Matochová

Předkládaná bakalářská práce se věnuje tématu práce s romskými klienty v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež. Autorka sama vychází ze své zkušenosti pracovníka v jednom takovém zařízení. Pro zpracování daného tématu má tedy zaujetí i zkušenosti.

Text práce je rozdělen na teoretickou a praktickou část. Autorka staví svou práci na poměrně rozsáhlé odborné četbě, prokazuje schopnost správně citovat a odkazovat.

Jak vymezit pro podobný typ práce Romů a specifika jejich sociokulturních odlišností není snadné. Studentka staví na širokém základu odborné literatury, jednotliví citovaní autoři však zastávají poměrně různou pozici jednak své odbornosti a jednak svého vztahu k tématu Romů. Je poměrně náročným úkolem nějak charakterizovat důležité prvky relevantní pro sociální práci s romskými klienty v nízkoprahových zařízeních a přitom neupadnout do pasti určité schématickosti a nálepkování celé skupiny. Jako důležitou pomůcku bych tady navrhla významnou charakteristiku romského etnika a tou je velká vnitřní diferencovanost. Tyto vnitřní rozdíly navíc sami Romové považují za velmi důležité. Pojmenovat tedy hned v úvodu, že i v rámci popisované skupiny jsou samozřejmě významné rozdíly a práce se bude zaměřovat zejména na ty části romské komunity, ze které přicházejí klienti do nízkoprahových zařízení. Na str. 20 by pak výrok o tom, že „je u nich (Romů) bohužel rozšířená sociální patologie“ mohl být rámován právě tím, že v některých částech romské komunity... I když je otázka, zda vůbec třeba pojem sociální patologie v mezikulturních vztazích používat. Důležitý je určitě také aspekt strukturálních nerovností, které výrazně omezují volbu možných životních strategií.

V textu práce je samozřejmě opakovaně zmiňována také problematika vzdělání. Toto velmi komplexní téma není jádrem práce. Je však třeba opravit starší výroky odkazované v práci (str. 23), jako by vypovídaly o aktuální situaci. Zvláštní školy už neexistují (od roku 2005). Po jejich přejmenování na praktické školy došlo od roku 2016 také na omezování základních škol praktických alespoň teoretickou snahu o inkluzi. Problém výrazných rozdílů mezi kvalitou škol však samozřejmě nezmizel, můžeme najít školy téměř segregované, byť mohou patřit svým zařazením mezi běžné základní školy. A historie zvláštních škol také významně ovlivňuje dnešní vzdělanostní situaci romské menšiny.

Praktická část bakalářské práce přináší výzkumné šetření jehož cílem bylo identifikovat specifickou sociální práci s romskými dětmi a mládeží v NZDM v Kralupech a na Mělníku (str. 37). Studentka systematicky a logicky vysvětluje své kroky, srozumitelně strukturuje a zpracovává data ze 4 polostrukturovaných rozhovorů ze dvou NZDM. Oceňuji, že i přes poměrně malý počet rozhovorů přináší autorka celou řadu zajímavých zjištění. Prezentované výsledky pak také podrobuje diskusi a propojuje do souvislostí zpracovaných v teoretické části.

Cením si také faktu, že studentka mezi svými výsledky zmiňuje také problematičnost jednoznačného vymezení mezi romskými a neromskými klienty (str.41) nebo zjištění, které úplně neodpovídalo jejímu původnímu očekávání, totiž že pracovníci nepovažovali jazykovou bariéru jako významnou překážku v komunikaci (str. 41-42).

Pro praxi sociální práce najdeme celou řadu užitečných zjištění nebo doporučení. Je inspirující jak pozitivní pohled na romské klienty jako otevřené a autentické, tak také důraz na podobně otevřenou komunikaci ze strany pracovníků: „Oni to všechno pociťují přes to emoční naladění a musí vycítit, že to s nimi myslíme dobře, srdečně. Oni mají úplně detektor na to, aby poznali, jestli to člověk myslí vážně nebo ne. Když to není opravdové, tak tam ke sdílení a k důvěře nedojde.“ (str. 43)

Celkově je bakalářská práce zpracovaná velmi poctivě a pečlivě a přináší zajímavé a cenné poznatky. Zvolené téma je natolik komplikované, že výše uvedené výhrady nesnižují celkově výborné hodnocení. Práci doporučuji k obhajobě.

Celkové hodnocení: A

V Praze dne 4.6.2023

Mgr. Alžběta Matochová